

Klas Eklund
Globaliseringsrådet
12 februari 2007

The slide features several decorative wavy lines in shades of green and grey. A prominent light green wave arches across the top half of the slide. Below it, a grey wave and another green wave overlap, creating a layered effect. The bottom of the slide is a solid green gradient.

GLOBALISERINGEN

Möjligheter och utmaningar

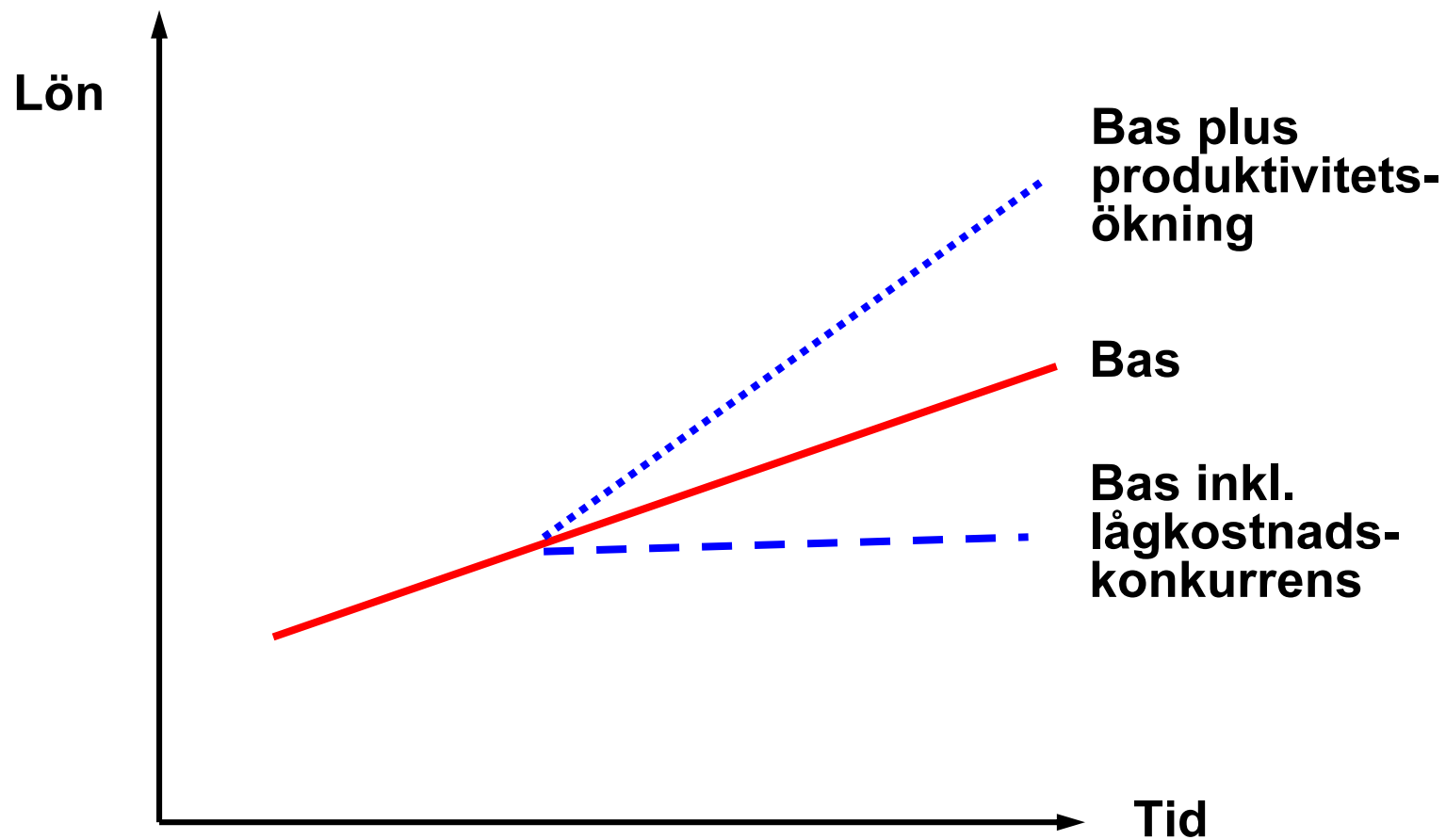
GLOBALISERING

- **Kraftigt ökande handel, direktinvesteringar, multinationella företag**
 - Attraktionskraft allt viktigare
- **Avreglerade finansmarknader**
 - Globala avkastningskrav
- **Snabbrörlig teknik**
 - Lättare flytta verksamhet
 - Finkornigare konkurrens, på jobbnivå
 - Även små företag blir globala
 - Nytt utväxlingsförhållande kvalitet-kostnad
- **Kommunismens fall, våldsamt marknadsutvidgning**
- **Snabbt informationsflöde**
- **Kulturell integration**

EKONOMISKA EFFEKTER

- **Högre produktivitet, snabbare tillväxt – utan inflation**
- **Den snabbaste standardhöjningen i mänsklighetens historia**
 - Livschanser blir jämnare fördelade
 - Nya globala klassmönster
- **Förskjutning av ekonomisk och politisk makt**
 - ”Emerging markets” nu hälften av världsekonomin
- **Ökad valfrihet och lägre priser för konsumenterna**
- **Kreativ förstörelse hotar gamla strukturer**
 - Företag, branscher, regioner, yrkesgrupper
- **”Utbudschock” vidgar löneskillnaderna i de gamla i-länderna (utöver vad som ges av ny teknik)**
- **Effekten på jobben beror på arbetsmarknaden**
 - Ju stelare arbetsmarknad och högre minimilön desto större risk för arbetslöshet

LÖNEUTMANINGEN

TÄNK NYTT!

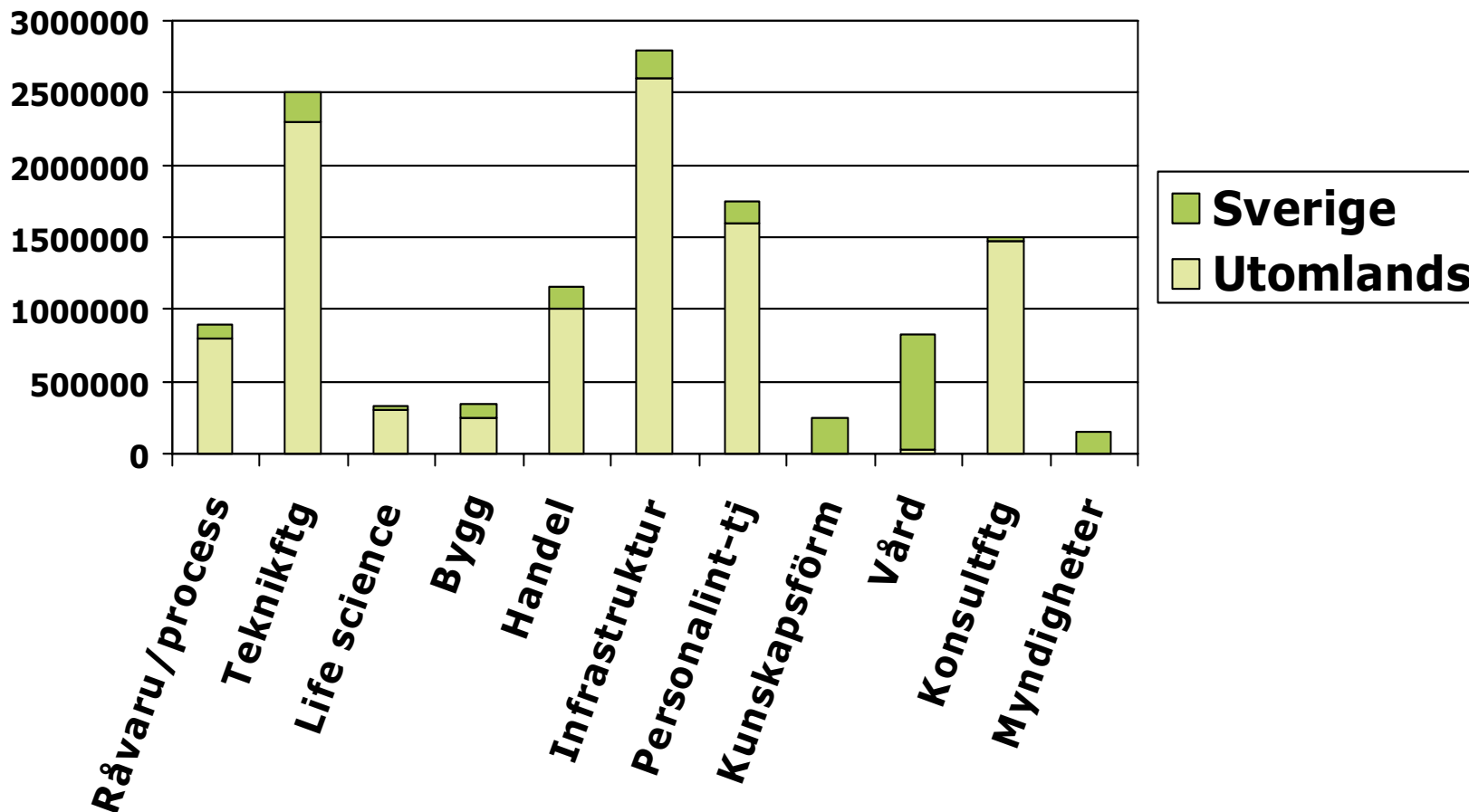
- **Våra gamla bilder och liknelser fångar inte den nya världen fullt ut**
- **”The world is flat”**
- **”En gyllene tvångströja”, ”samma operativsystem”**
- **”The great unbundling”**
- **”Competition of tasks”**
- **”Kaleidoskopiska komparativa fördelar”**
- **Vilken företagsallegori?**
 - Från jordbruk via industri...
 - ...till läkemedelsföretag och Wal-Mart

SVENSKA UTGÅNGSPUNKTER

- **Attraktionskraftens tre K:**
 - Kritisk massa, kompetens, kommunikation
- **Sverige är mycket litet**
 - 1½ promille av världens befolkning
- **Vi måste förlita oss på snabbhet, flexibilitet, spets- och nischkompetens**
- **Men utan att släppa taget om dem som inte klarar de kraven**
- **Än tydligare i tid av konkurrens om enskilda jobb**
- **Rådets uppgift**
 - Forma en världsbild
 - Kanske inte så svårt att enas om strategi för utbildning, FoU, stimulans av entreprenörer, infrastruktur
 - Svårare att enas om prioriteringar för att skydda utsatta

SVERIGE BETYDER ALLT MINDRE FÖR DE PRIVATA STORFÖRETAGEN

De 1000 största arbetsgivarnas antal anställda

Källa: IVA/NUTEK

SVERIGES STARKA SIDOR

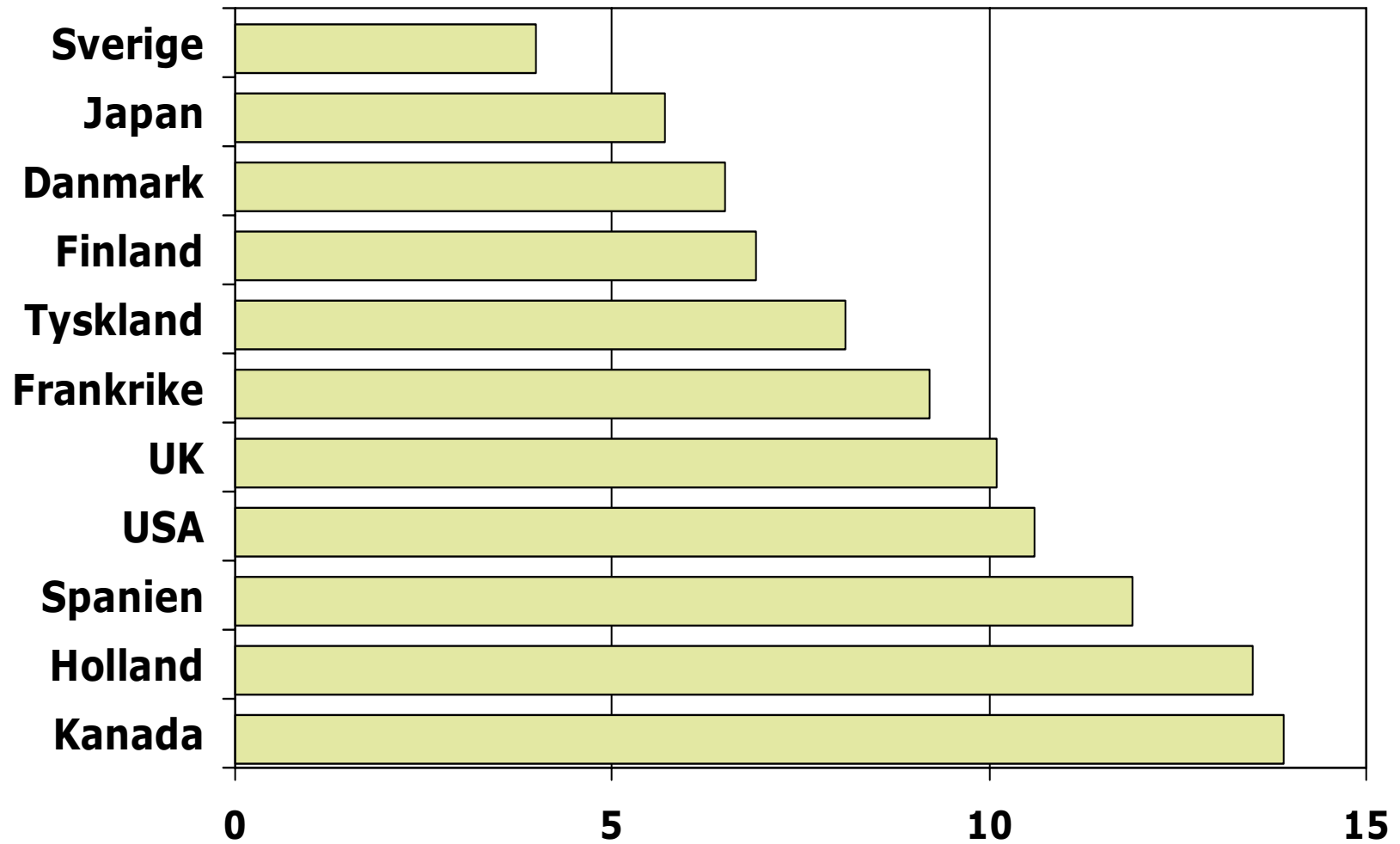
- **God produktivitetstillväxt i näringslivet**
- **Låg inflation**
- **Överskott i budget och bytesbalans**
- **Internationaliserat, kompetent management**
- **Telekom & IT**
- **Förhållandevis bred grundkompetens**
- **Hög FoU-andel**
- **Miljö och livskvalitet**
- **Jämställdhet**

VÅRA SVAGA SIDOR

- **Dålig produktivitetstillväxt i tjänstesektorerna**
- **Låg investeringsaktivitet**
- **Utanförskap och segregation**
- **Långsiktigt svag sysselsättning i privat sektor**
- **Partiellt stel arbetsmarknad**
- **Svagt entreprenörskap**
- **Höga skatter på arbete**
- **Utbildningen slirar**
- **Låg avkastning på FoU**

FÅ NYA JOBB I PRIVAT TJÄNSTESEKTOR

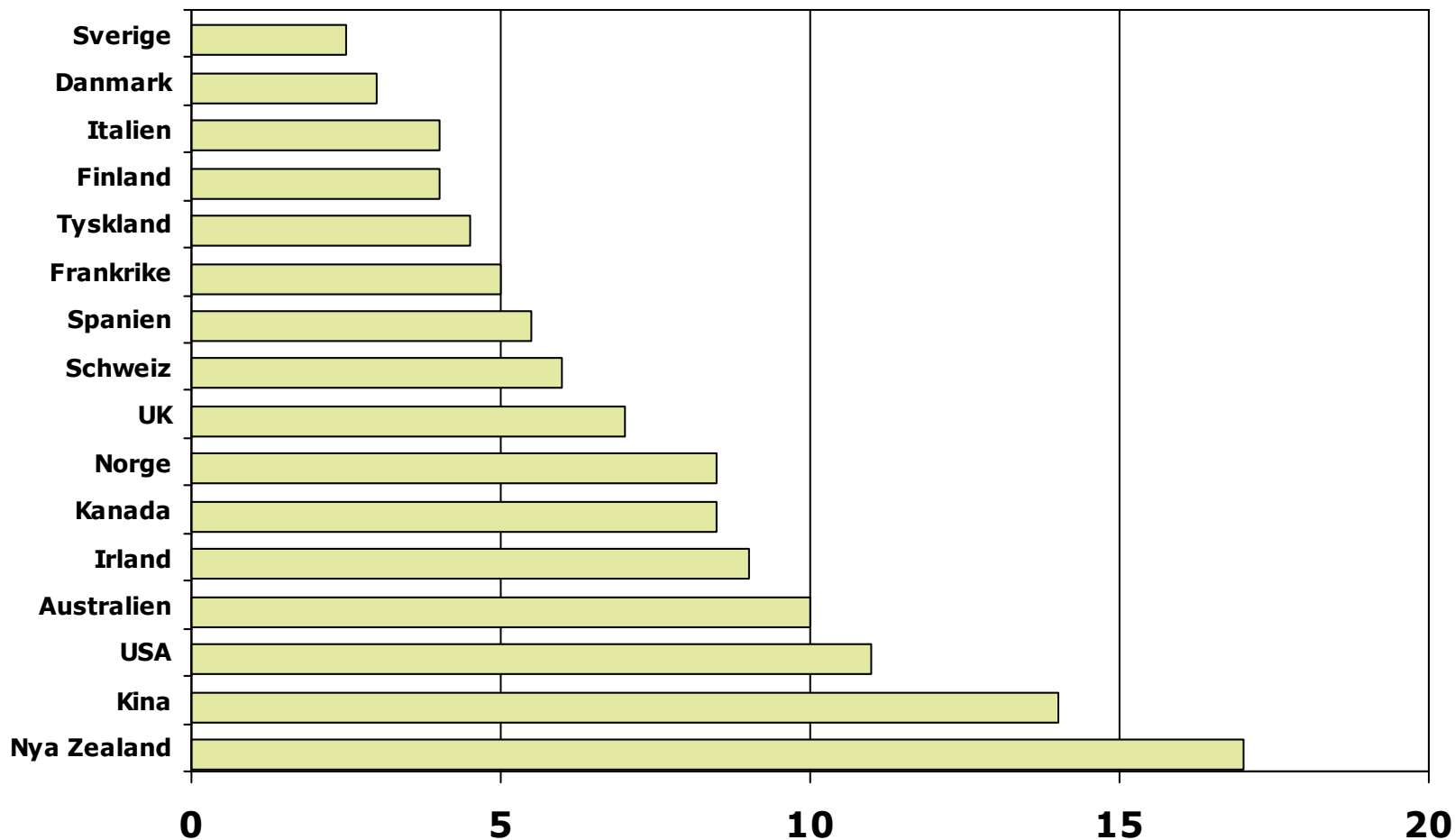
Procent av total sysselsättning 1992-2003

Källa: McKinsey

FÅ STARTAR FÖRETAG

Andel av befolkningen som är med och startar företag

Källa: Global Entrepreneurship Monitor, 2005

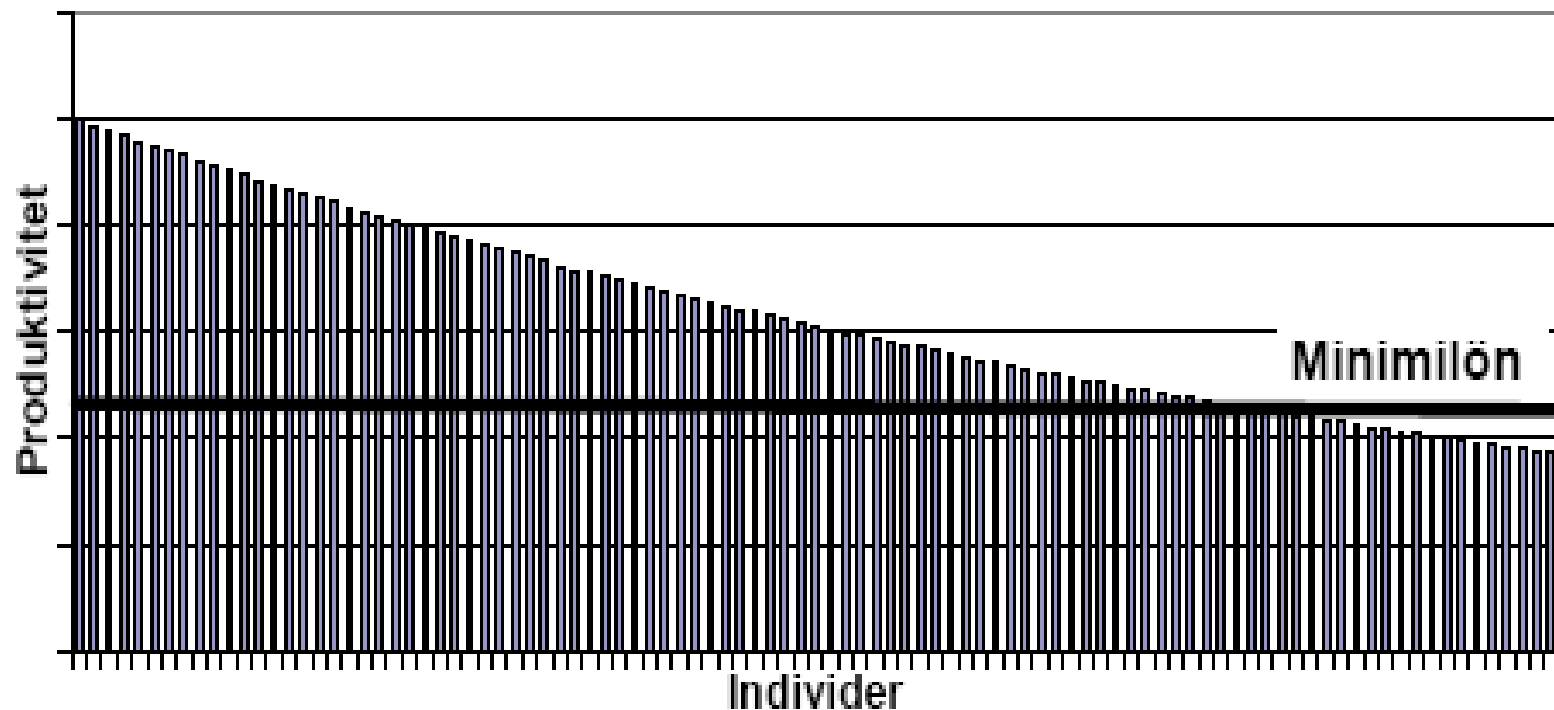
DEM MÖTER DEN HÅRDARE KONKURRENSEN?

- **Inte längre företag eller branscher – enskilda jobb**
- **Allt som kan ”paketeras” – i lådor, containrar eller bits**
- **Så gott som all varutillverkning**
- **”Opersonliga tjänster” kan utföras på avstånd**
 - Call centers och back-office
 - Delar av undervisning, medicin, finansiella tjänster
- **Än så länge få, men antalet ökar – och utbildningsnivån stiger**
 - Villkoren kan ändras snabbt pga tekniska genombrott
- **”Personligt utförda tjänster” kan inte distribueras elektroniskt**
 - Vård och omsorg
 - Fysiska transporter, handel och distribution
 - Nattväktarstaten
- **Dilemma: De tjänsterna drabbas ofta av Baumols sjuka**
 - Svårare öka produktiviteten, ger högre kostnader

MÅLKONFLIKTEN

JOBBS-PRODUKTIVITET

Välfärden förutsätter både fler jobb och högre produktivitet!

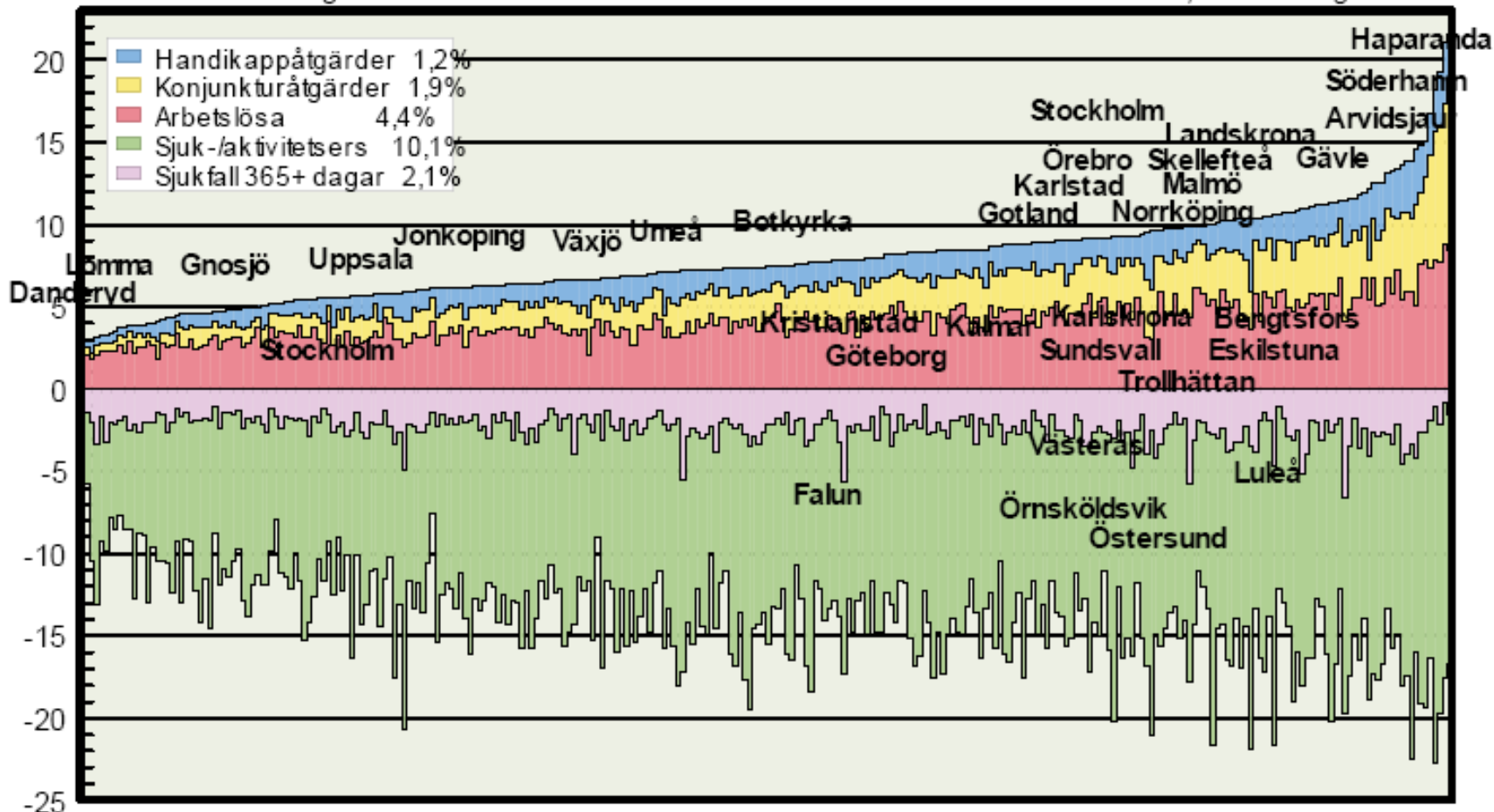
Källa: "Vem vinner på lägre löner?", LO 2007

FARLIG SEGREGATION

Ersättning vid arbetslöshet och sjukfrånvaro 2004

Andel av befolkningen 20-64 år

Källor: AMS, Försäkringskassan

Källa: Jan Edling: "Alla behövs"

”UNBUNDLING” GER DELVIS NYA SLUTSATSER

- **Utanförskap och unbundling kräver bredare recept än de vanliga om höjd produktivitet**
- **Konkurrensen om jobben blir mer svåröversäglig**
 - **Inte självklart att ”informationssamhället” är framtiden**
 - **Inte självklart att ”högproduktiva” individer tjänar och ”lågproduktiva” förlorar**
 - **Inte självklart att politiken ska trycka in folk i högproduktiva jobb**
 - **Inte självklart att utbildningen ska satsa på analytiska färdigheter**
- **”Anställningstrygghet” blir omöjligt. Det viktiga blir att vara ”anställningsbar”**
- **Stöd bör inte inriktas på företag, regioner eller branscher utan på individens kompetens**

TRE POLICYSLUTSATSER

- **Ta till vara potentialen – också de som står utanför!**
 - En rörligare arbetsmarknad
 - Både högre produktivitet och fler jobb, sänk trösklarna, högre utbildningspremie
 - Bra grundskydd och hjälp till omskolning bästa försäkringen
- **Släpp loss entreprenörerna!**
 - Ett modernare skattesystem
 - Lägre skatt på rörliga skattebaser, stimulera entreprenörer, tydligare drivkrafter
 - Minska skattekilarna på ”personliga tjänster”
- **Högre och bredare kompetens!**
 - Ett vassare utbildningssystem
 - Kunskaper och kreativitet, spets och bredd, centres of excellence
 - Utbilda fler till ”personliga tjänster”